«بوزانتيون»
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته . صاحب امتیاز ومدیر مسؤلی
بوزانت کچیان
مطبعه واداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده ۳۸ نمرولی
دائرهٔ مخصوصه‌ده در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մէճտ. վեցամսեայ 3½, եռամսեայ 2: —Արտասահման 40 ֆր. վեցամսեայ 20, եռամսեայ 10: Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ:

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի գլխոյ թերթին կ'ստորագրէ միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 199 — Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 1897 ՅՈՒՆԻՍ 26/8 ՅՈՒԼԻՍ — 8 ՍԵՖԷՐ 1315 — 26 ՀԱԶԻՐԱՆ 1313 — Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 199

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՎԱՐԱԳԱՅ ՎԱՆՔ ԵՒ ԻՐ ՈՐԲԱՆՈՑ

Ա.

Վարագայ Վանքն օրուան նորութիւն մը կ'ստանայ իր Որբանոցին բացման և այդ առթիւ առ ընդհանուր Եկեղեցին ուղղած նպատակայարմար հրաւէրին շնորհիւ. ուստի համառօտ տեղեկութիւն մը տանք նախ անոր վրայ, և ապա անցնինք խօսիլ Որբանոցին վրայ: «Վարագ» բառն յայտնի չէ թէ ուստից եկած է, կամ ինչ կ'նշանակէ. Համամիտ չենք անոնց որ Վարագը կ'ստուգաբանեն իբր «Վայր-ագ», այսինքն ըսել ուզելով «ագանիլ ի վայր»: Այսպիսի մտացածին և անճիշդ ստուգաբանութիւններ ա՛յնքան միայն նշանակութիւն ունին մեր մօտ որքան «եկեղեցի»ն «եկ-«և»-«եղիցի» մեկնող միամիտներն: Այլ եթէ Վարագ բառին ծագումն ու իմաստը չենք գիտեր, գէթ գայս որոշակի կրնանք ըսել թէ այդ անունն առած ըլլալու է համանուն լեռնէն որոյ ստորոտը կ'գտնուի: Վարագայ լեռը Եփրատայ, Տիգրիսի ու Երասխի աւազաններն կազմող աշխարհի լեռներու կարգին մէջ բարձրութեան կողմէ երրորդ տեղին ունի, հաւասարաչափ ըլլալով գրեթէ Սիփանայ, այն է իբր 10 հազար ոտք բարձր: Եւ մինչ Սիփան իր գոգաւոր ու խառնարանաձեւ գագաթովը իբրև բնական հսկայ կոթող մը կ'բարձրանայ Վանայ ծովուն հիւսիս—արեւմտեան եզերքն, և յինքն կ'շտեմարանէ անոր արձակած շոգին ու անկէ կազմուած ամպերը, Վարագայ լեռն, որ Կորդուաց լեռնաշղթայի մէկ փոքրիկ բազուկի բարձրաբերձ շարքն է, կը կանգնի այդ ծովու արեւելեան կողմն երկայնաձեւ պարսպի մը պէս քան կոթողի մը նման, և թէպէտ ծովէն երեք ժամ հեռի է իր նիստ, բայց համապարփակ կ'իշխէ բովանդակ միջոցին և ծովուն վրայ, հիանալի տեսարանով. զի միջանկեալ անջրպետն համատարած գաւառ մ'է որ կ'պարունակէ Վան քաղաքն, իր բերդն, այգեստանն և շրջակայ գիւղերն և անոնց դաշտագետինները: Դուն ուրիշ բնական տեսարան մը այնքան գեղեցիկ է՝ որքան ծովէն և քաղաքէն, ինչպէս և Այգեստանէն, երեւցող Վարագայ լերան յաղթամարմին իրանն, որ հետզհետէ բարձրանալով՝ 10 հազար ոտք կ'վերանայ, ինչպէս և փոխադարձաբար, այն աւելի վեհ ու վսեմ համայնատեսիլ պատկերն որ լերան գագաթէն կ'տեսնուի՝ չուրջանակի անծայրածիր և ամբաւածաւալ տարածութեամբ, յորում կ'ամփոփուին ոչ միայն ծովուն արեւելակողմի երեւոյթներն, այլ և մինչեւ անգամ անդրծովեայ տեսարաններն, այսինքն՝ արեւմտակողման երկիրներն ու աշխարհներն, Ախլաթու, Արճէշի ու Ալճաւազի գաւառները, Սիփան, Գրգուռ ու Նեմրութ լեռները, նաև հարաւակողման լեռնաշղթաներն, ահեղատեսիլն Եղերով, կարճկանի անտառուտ սարահարթերը կամ մացառապատ գաբեւանդները, նոյնպէս և ծովու հիւսիսակողման աշխարհներու գեղագուարճ դաշտերն ու բարձունքներն: Այլ ի վեր քան զամենայն կ'երեւի ճիշդ հիւսիսային ուղղութեամբ մի ուրիշ աւելի հիաքանչ ֆիզիքական տեսարան.—երկնաբերձ Մասիսի ամպածրար ու սպիտակափառ գագաթն, եթէ մթնոլորտը կամ օդը ջինջ ու պայծառ ըլլայ, ինչպէս որ սովորաբէս կ'ըլլայ ամրան ամիսներուն մէջ: Այդ չքեղ տեսարանը վայելելու համար տեղացիներէն չկայ մէկն որ Վարագայ լերան վերելքը փորձած չըլլայ, թէպէտ շատ վտանգաւոր ու դժուարին է, և չտեսնուած ու չլսուած բաներ չեն անկէ վար գլորումներ և մեծ կտորն ականջ հնալու չափ ջարդուփշուր ջախջախումներ:

Այլ միայն երկնաճեմ Մասիսի աւելի գլուխը տեսնելու կամ անկից պարզուող հիատեսիլ համայնապատկերը վայելելու համար չէ որ յանձն կ'առնուն Վարագայ կատարը բարձրանալու դժուարութիւնն: Ուրիշ ոչ նուազ նուիրական և հրապուրիչ պատճառ մ'ալ կայ որ այդ փորձին կ'ենթարկէ զիրենք: Վարագայ լերան բարձրագոյն մէկ գագաթն Երուսաղէմի համանուն լերան անունով Գալիլիա կ'կոչուի, յորէ անտի ուր Հռիփսիմեան կուսանաց ձեռքով հոն բերուած Ս. Խաչն երեւան եկած է և Վարագայ Խաչ կոչուած է: Ուստի, Վարագայ Գալիլիան ելնել՝ հոգւով ու մարմնով Ս. Քաղաքի Գալիլիան բարձրանալ կ'նշանակէ: Ահա թէ ինչու անոր վերելքը փորձելու վտանգն աչք կ'առնուն ամէնտեղացիներ: Իսկ խաչափայտին այդ մասունքը Վարագայ Վանքն ամփոփուելով Հայ Եկեղեցին տօն մ'աւելի ունեցաւ—Վարագայ Խաչի տօն, որ աշնանեօթն շաբաթներու դաներըը կը բանայ: Սակայն այժմ բուն իսկ Վարագայ վանքին մէջ չէ այդ Ս. Խաչն, այլ իբր երկու դարէ ի վեր է որ Վան քաղաքի առաջնորդանիստ Ս. Նշան եկեղեցին փոխադրուած է ժամանակին պարագայից բերմամբ:

Բայց Վարագայ լեռը չէ միայն որ բնական գեղեցկութիւններով օժտուած է, այլ և նոյն ինքն Վարագայ վանք, որ նախ երկու էր,—վերին Վարագ և Ներքին կամ վարի Վարագ: Բայց այժմ գոյութիւն ունեցողն երկրորդն է. զի առաջինը 17րդ դարու մէջ կործանած է մեծ երկրաշարժէ մը որ ահագին աւերներ գործեց բովանդակ Վանայ Նահանգին մէջ: Վերին Վարագ շինուած էր բուն իսկ համանուն լերան մէկ բարձրաբերձ սարաւանդին վրայ, մինչ Ներքին Վարագ անոր ստորոտը կանգնուած է և անկէ հեռի է դէպ յարեւմուտս իբր 1 ժամ ուղղաձիգ գծով: Ջիւթոունկ ըսուած լեռնաբազուկը կ'անջրպետէ երկուքն իրարմէ, և կ'կազմէ հովիտ մը որ աշխարհի գեղեցկագոյն վայրերէն մին է ապահովապէս օդին զովութեամբ, ջրոց պաղութեամբ ու քաղցրութեամբ և տեսարանին զմայլելի չքեղութեամբ: Ներքին Վարագէն վերին Վարագ ու Գալիլիայի բարձունքն ելնելու համար այդ փոքրիկ հովտէն անցնիլ պէտք է անպատճառ, եթէ Ջիւթոունկը շրջիլ չուզէ ոք, որ շատ դժուար է:

Դեռ որոշակի կ'երեւին վերին Վարագայ աւերակները, սեղանի վէմքարերն ու խաչքարերն, և կամ անոնց բեկորներն: Այժմ ուրիշ բանի չեն ծառայեր բայց եթէ իբրեւ տխուր յիշատակարաններ իրենց նախկին ճոխութեան ու շինութեան: Միեւնոյն երկրաշարժին ատեն Ներքին Վարագայ մէջ ալ կործանմունք տեղի ունեցեր են, բայց ոչ ամբողջովին: Ազատուած են գլխաւորապէս հաստակառոյց քարաշէն տաճարներն, և Վարագայ Վանք անունով ճանչուած միակ հաստատութիւնն որ գոյութիւն ունի ցարդ, Ներքին վարագն է, որ առաջնոյն ալ իբր շարունակութիւն մնացեր է: Վերջին ժամանակներ կանգուն մնացին դարձեալ իր քարուկիր հոյաշէն տաճարներ, Ներքնաբակի նախկին առաջնորդարանն և երբեմնի «փառանգաւորաց Վարժարանի» հին շէնքն: Այսպիսի երկրաշարժներու դիմանալու չափ ամուր և տոկուն է արդարեւ Վարագայ տաճարն, որ էջմիածնի չափ հնութիւն և կ'կարծուի թէ միեւնոյն ազնուազարմ հիմնադիրն ունեցած է: Իր վաղեմի պայծառութիւն ոչինչ նուազ նշանաւոր եղած է: Մինչեւ անգամ երբեմն երբեմն ընդհանրական Հայրապետաց աթոռ դարձած է, և միշտ նոյնքան կարեւոր դիրք մ'ունեցած է Վանայ Նահանգին համար որքան Ս. Կարապետ՝ Մշոյ աշխարհին: Սահմանադրութենէն առաջ Վարագայ Վանքն էր Վանայ առաջնորդութեան աթոռն, որ ստացած պաղեններովն և վանապատկան հասոյթներովը լոււն կ'բաւէր ամէն ծախուց, և մինչեւ անտեսական տագնապին ժամանակ բովանդակ հայ վանքերուն մէջ ամէնէն ճոխ ու հարուստ վանքերէն մին էր: Իսկ հասկցնելու համար թէ մեր վերջին ժամանակներու կրթական զարգացման պատմութեան մէջ ինչ բաժին ունեցած է, բաւական է յիշել որ դեռ «Արարատ» ամսագիրը չէր հրատարակուեր յէջմիածին, ո՛չ «Սիոն» յԵրուսաղէմ և ոչ «Յոյս» յԱրմաշ, երբ Վարագ իր ամսաթերթն ունէր: Նոյնպէս, գոյութիւն չունէր տակաւին ո՛չ Գէորգեան Ճեմարանն ի Մայր Աթոռն, ո՛չ Ս. Յակովբեանց Միաբանութեան հաստատած հոգեւոր ուսումնարանն ի Ս. Քաղաք և ո՛չ Դպրեվանքն ի Զարխափան, երբ Վարագայ «Ժառանգաւորաց Վարժարան»ը փայլուն ոսկեդար մը կ'բոլորէր, և Ազգին Տէր Սարգսեանցներ, Տէվկանցներ, Աղաւնեաններ և մանաւանդ Սրուանձտեանցը կը պարգեւէր, այլովքն հանդերձ: Լրագրերն արդէն ծանուցին թէ կաթողիկոսը կտակ ըրած է Վարագ փոխադրել իր մարմին՝ երբ վերջին շունչն աւանդէ: Բայց մեք գանք Որբանոցին:

Մ. ՆԱԹ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ԽԱՐԲԵՐԴ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի.)

ԽԱՐԲԵՐԴ, 11/23 Յնս. 97.

Այս օրերս հետաքրքրութիւն ունեցայ քաղաքիս այլ և այլ կողմերը պտըտելու, և հայ դպրոցականներու և որբանոցներու հայ աշակերտներու մէկ ընդհանուր վիճակագիրը չնելու: Գիտնալով որ դուք կ'խորժիք այսպիսի չոր թիւերէ և անոնցմէ հետեւութիւններ հանելու ինքնատիպ կերպեր ունիք, կ'փութամ ձեզ հաղորդել իմ հետազօտութիւններուս արդիւնքը:

Ազգային Նախակրթարանները

		Մանչ	Վրժպ.
Բաղաք. Ս. Ստեփ. Թաղ		75	2
Սենամուտ	»	66	1
Ս. Կարապետ	»	89	3
Հիւսէյնիկ գիւղ	»	160	2
Մէզիրէ կամ Նոր քաղաք		227	5

Միսիոնարական վարժարանները

	Մչ.	Վժ.	Աղ.	Վժհ.	
Ս. Կարապետ Թաղ	150	3	260	6	
Ս. Յակոբ Թաղ Գօլէճեան շրջանակ	485	13	485	14	(970 *
Հիւսէյնիկ	150	2	90	2	
Մէզիրէ	185	4	135	3	(320**

Լատինական դպրոցները

	Մչ.	Վժ.	Աղ.	Վժհ.	
Բաղաք. Ս. Կարապետ Թաղ	80	2	240	5	
Հիւսէյնիկ	150	2	80	2	
Մէզիրէ	225	7	96	2	(321***
Հայ-Հռոմ. աղջկց. դպրոցին մէջ ...			120	3	քոյր դաստիարակուհիներ:

Այդ յիշուած տեղերէն զատ Միսիոնարք ուղղակի իրենց հսկողութեան ներքեւ դպրոցներ ունին Փէրչէնճ, Քեօրփիկ, Մօրէնիկի, Բոռփէն և ուրիշ մէկ-երկու գիւղերու մէջ ալ, որոնց ստոյգ քանակը չեմ կրցած հասկնալ թէեւ, բայց ապահովապէս այդ մէկ քանի տեղերն ալ յիսունական ուսանողէն պակաս չկայ անտարակոյս:

— Լատին դպրոցները բոլորովին ձրիավարժ. բողոքական դպրոցները քաղաքէ մէջ թոշակաւոր, կարելիին ու կարողութեանց ջանքով, իսկ լուսաւորչական կրթանոցները կան ու կը պահուին պնակով, թոշակով և մէկ-երկու տեղ ալ եկեղեցիին հասութեբը մէկ կալուածովը:

— Հոս ամերիկացի միսիոնարը միաքէ չանցած կարեւորութեան մը մէջ տէր ըլլալով կրթութեան գործին, ամենայարմար պատեհութիւնը կ'սեպէ իր նպատակին իրագործումն օր առաջ այնքան ժամ յաջողութեամբ ուղած վախճանին տանելու: Այս տեղի միսիոնարն է միայն որ իր ձեռք անցուցածն (որբ, որբուհի ալ կ'հասկցուի) իր ըմբռնած բողոքական կաղապարին մէջ ձուլելու եզական ախորժակն ունի: Երբ արդէն գիտեն թէ' դիմացնին ոչ ոք կայ մրցող, վիրենքմէկշի հրաղ հոսանքն, ա՛լ ամենեւին պէտք չեն տեսներ անխարդ ոգին, որով օր մը կարելի պիտի ըլլար հրապոյր մը ստեղծել ժամուն ժողովուրդն իրենց քովերը քաշելու. հիմա կ'ըսենք, բացարձակ կերպով իրենք կ'տիրեն «ամենուրեք ու յամենայնի» ու մերիններէն ալ, փառք Աստուծոյ, երեսը պահող, նայ ընող մը չտեսանք մինչեւ հիմա: Հաց կուտայ, լաթ կուտայ, տուն կ'շինէ, դրամագլուխ կուտայ, ձրի կ'քարոզէ, ուզած ատենդ կ'պսակէ, ուզածդ հետ սակէ (աղէ'կ կ'ընէ) դպրոցներն ալ ուզածէդ շատ աւելի: Գօլոմպոս պիտի կէր հասկնալ թէ որքան ամիսներ ճամբորդելէ ետքն հասաւ իր երազած եզերքը, բայց սա մեր բարի առաջնորդներն անկէց աւելին տիրացան քիչ մը անկէ աւելի երկարկեկ ճամբորդելու նեղութեան մը համբերելով: Ակա՛նջնին պիտի խօսէ՞ր արդեօք փառնուն ձեռն հայելիի, Պոլսոյ հայելիներուն առաջքը չտկող մեր սրբանէր, անձնուէր հովիւներուն: —Մեր բողոքական եղբայրները թերեւս նեղանան որ այսպէս միսիոնարներուն դէմ կ'խօսինք: Բայց մեք ճշմարտութիւնը միայն կ'գրենք, թէ' միսիոնարական նպատակաւոր գործունէութիւնը պատմելով և թէ' մերիններուն աննպատակ անգործութիւնը դատապարտելով:

Յ. Յ.

(*) Այս թիւին մէջ հաշուել 171ի չափ որբերն ու որբուհիները:
(**) Այս թիւին մէջ հաշուել 122ի չափ որբերն ու որբուհիները:
(***) Այս թիւին մէջ են 50 որբեր ու որբուհիներ:

ՊԵՏՐՈՍ ՍՐԲԱԶԱՆ

Սեբաստիոյ Առաջնորդն, իր անշչուկ պաշտօնավարութեան մէջ թաղուած, կապուած իր Վիճակին, հօտին, հաշտ ինքնագիտ կենցաղագիտութեան մը պայմաններուն հետ,— որք տարիներու բաւական երկար, տոկուն, ամբողջ ու հանդարտիկ շարք մը հիւսած են իրեն—, համակրելի անուն մը եղաւ անգամ մ'ալ երբ Նիզոնիոյ ճամբան բռնեց և Պոլիս մտաւ: Հայ եկեղեցականութեան մէջ բարձր եւ հազուագիւտ գործող բան մը կայ, որ ա՛յսպիսի եկեղեցականներու մէջ կ'փայլի. զարմանաբար ասոնք ալ շա՛տ հազուագիւտ են և գտնելու համար զանոնք ո՛չ միայն եօթանասուն—ութսուն տարիներով կքած դէմքեր պէտք է փնտռել, այլ մա՛նաւանդ պէտք է գաւառական անկիւններու խորը մանել հեռի՛ ա՛յն անզգայացուցիչ մթնոլորտէն ու տափակ ոլորտէն զոր Պոլիս միայն չինած է եկեղեցականի համար: Շատ անգամ կծու քննադատութիւններու և խածնող ակնարկութիւններու առարկայ ըլլալ իբր անգործ, իբր անգէտ իր կոչման և իբր կոյր իր միջավայրի պահանջներուն հանդէպ. երբեմն ալ գովուիլ իբր փորձառու եւ ամէնէն կնճռոտ վայրկեաններու մէջ իբր արթուն եւ գործօն, ու դարձեալ կաղապարուած, չափուած կեանքի մը զբաղումներուն մէջ թաղուիլ, և իբր եկեղեցական այս բոլոր շարժումներու ազդեցիկ ու պատկառելի մնալ շարունակ, ահա ա՛յս է այդ բարձր եւ հազուագիւտ բանն որ կայ հայ եկեղեցականութեան մէջ: Սեբաստիոյ Առաջնորդն այս եկեղեցականութեան մէջ մ'է, որ այսպիսի խորհրդածութիւններ կ'արթնցնէ իր վրայ յանուանէ բաներ լսելէ յետոյ զինքը յականէ տեսնելէ և ուսումնասիրողի մը մաքին մէջ:

Պլուզ հասակով, ջղայի՛ն չոր կազմուածք մը՝ ստուգապէս քաջառողջ վիճակի մը մէջ, ութսունի չափ տարիներու տակ կորած քամակով կորովի ծեր մ'է Պետրոս Սրբազան. ծաղկեալ թելեր հազիւ յանդգնած են իր սեւ մազերն և փոքրիկ մօրուքն ալեզարդելու: Գլուխը միշտ դէպ յառաջ հակած մտազբաղում արտայայտող աչքով և խնամոտ ունկնդրութեամբ օժտուած է: Երբ կ'ուզէ խօսիլ, բառերը մտածուած խօսքերու ծանր կշռով կը շարուին իրարու ետեւէն և նախադասութիւններն էմոցքի մէ հանգիստ կրկնումներով կ'կապուին իրարու հետ:

Պետրոս Սրբազան մեր հին եպիսկոպոսներու յատուկ ազդու տպաւորութիւն մը կ'թողու իր այցելուին վրայ: Ես, քիչ խօսող, բայց կշռուած խօսող մը գտայ զինքը. իր ուշադիր վիճակը կարծել կուտայ թէ անցեալի վրայ կ'խորհի: Կ'ըսեն թէ քսան չորս ժամն անգամ մը՝ իրիկունները միայն կուտէ. առտուները թէյ մը բաւական է իրեն. բայց [illegible] ծխող մ'է: Կ'ըսեն թէ պարզութիւնը կ'սիրէ Սեբաստիոյ Առաջնորդն. երբ ներս մտանք իր աջն առնելու, գլուխը դրած էր բոլորովին սեւ թաւիշէ փակեղ (գալփագ) վերարկուն չէր հագած. փոքրիկ հասակը ծածկուած էր երկար մութ-կարմիր կերպասէ (կէզի) մուշտակով մը. ոտքերը ժամարարի բաւական հին եւ բանուած հողաթափ հագած էր: Պետրոս Սրբազան, ինչպէս կ'հաւաստեն, եկեղեցիի մէջ ալ պարզ է. իր վիճակին մէջ Առաջն. Աթոռի վրայ բազմած չէ տակաւին. միշտ աթոռի առջեւ ծնրադիր կ'նստի ի հարկին: Գաւառական կեանքի գործունէութեամբ լռուած եփուած դէմք է Պետրոս Սրբազան, որ Պոլիս կուգայ իր առաջին գալուստէն 17 տարի յետոյ: Այս դէմքը շատերը կ'հետաքրքրէ:

Այցելու մը

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Իմ կողմէ պատրաստուած Ս. Պատարագի եռաձայն ամբողջ երգեցողութիւնն, որուն Կեդր. Կրօն. Ժողովոյ կողմէ ալ գնահատուած ու ընդունուած ըլլալը մայրաքաղաքիս օրաթերթերէն միոյն Ազգ. լրոց շարքին մէջ կարդացի, երգելու համար քանի քանի տեղերէ պաշտօնապէս և անհատապէս խնդրուած ըլլալով, հարկ անհրաժեշտ կ'համարիմ պատուական Բիւզանդիոնի միջոցաւ յայտարարելու նախ թէ կարի դժուար է ինձ ընդօրինակել և ղրկել զայն ամէն փափաքողաց. երկրորդ պէտք է ըսել որ յիշեալ տետրակն ի ձեռին ունենալով, ըստ այնմ երգելը միայն չի բաւեր. երգեցիկ խումբը լաւ կազմելու, կամ ուրիշ կերպ ըսելով, խումբին մասնակցող անձանց ձայները պէտք եղածին պէս բաժնելու եղանակը գիտնալու է, որպէս զի երգեցողութիւնն ալ ներդաշնակ և կանոնաւոր ընթանայ:

Աւելորդ չեմ համարիր այս առթիւ յայտարարել նաեւ թէ' Ս. Պատարագի ամբողջ երգեցողութեան եռաձայնն և քառաձայնն հայկական ձայնագրութեամբ ի մօտոյ զատ զատ տպելու մտադիր եմ՝ եթէ պարագաները ներեն:

Լեւոն Մ. Չիլինկիրեան

Իզմիր, 22 Յնս., 97.

ՑԱՒԱԼԻ ԴԷՊՔ Ի ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ

ԻԶՄԻՏ, 21 Յունիս

Վարժարանիս ծաղկոցի ընդհանուր հսկող, բժիշկ Եսայեանի, Զարեհ էֆ. Խաչերեան կ'արհամարհէ նշանաւոր ջոջերէն մէկուն աղջկան. ինչ ինչ պատճառներով կ'խեղդուի ծաղկատի երիտասարդին սէրն, որ վերստին կ'արծարծի ուրիշ համեստուհի կոյսի մը հանդէպ: Այսպէս կ'նշանուի Ներսէ. դա՛ մեծ ջոջը նախանձէ բռնուած կ'ուզէ այս անգամ անոր տալ իր աղջիկն՝ ասոր ապագայ նշանածին մեռնելէն վերջ: Երիտասարդն, սկզբունքի տէր, չի կամիր երջանիկ կեանք մը վրդովել և հաւատարիմ կ'մնայ իր խոստումին: Ջոջը կրակ կտրած՝ անոր դէմ կ'խաղայ այլ և այլ արարուածներ, որոնց վերջինը տեղի կ'ունենայ այս ծաղկազարդին եկեղեցւոյ մէջ: Երիտասարդն՝ ըստ սովորութեան չափել հաղնելով՝ [illegible] պնակը շրջագայեցնելու կ'ելլայ՝ Երանի՛ թէ չելլէր. յիշեալ ջոջի ստիպման վրայ Առաջնորդ Սրբազանը կ'արգիլէ զինքն և հանել կուտայ իրեն շապիկը: Խեղճ Զարեհ կ'կորսնցնէ իր բնական պաղարիւնութիւնն և արդէն կարի խոցուած՝ ամենակն երթալով բարձրաձայն կուլայ. հառաչած ատենը ներսէն երակ մը կ'պատռի և այդ լացը ճգնաժամի նախերգանքը կ'ըլլայ. Երկու ամիս կը քաշէ. ամսոյս 17 ին կատարուեցաւ թաղման հանդէսն: Այս պարագան խորհրդածութեան գրգիռ կ'ըլլայ. մեր առաջնորդական պատմութեան մէջ այդպիսի ոպերգական գիծեր չա՞տ կան: Առաջնորդներն իմաստասէր և ընկերաբան ըլլալէ յոյժ հեռի են. գոնէ քչիկ մը հոգեխօ՞ս ըլլային. ի՞նչ ըսել է ջոջի մը կամքը չխոտելու համար վիրաւորել զարուն տարիք մը. եկեղեցիին մէջ իշխանութիւնն որո՞ւնն է, ամէն մարդ թող ճանչնայ իր իրաւունքը: Շրջահայեաց ու խոհեմ հովիւ մը երբեք սաանկ սխալ չըներ. ան զաւկին պէս կ'սիրէ իր հօտն և կ'խնամէ զանոնք: Պէտք է գիտնալ թէ երիտասարդութիւնը կեանքի էն քննադատական շրջանն է. այդ վարդաասակը շիջուն է յոյզերով. սիրով գինովցած՝ կ'օրօրուի յոյսերով. արժանապատուութիւնն ամէնէն աւելի կը խօսի իր մէջ. ի՛նչպէս անտեսուած են այս իրողութիւններ. Զարեհ այլ եւս մեր մէջ չէ. վա՛յ իր ծնողքին, վա՛յ իր նշանածին, վա՛յ իր եղբօր, որ կ'արտասուեն այս ժամուս: Ու հիմա կ'ստիպեմ այն ռեւառքով սքեմաւորներեն որ դուքդ ըսուած բանը չունին. ազգին հոգեխօսութիւնը տարօրինակ է իր գործունէութիւններուն մէջ. Հայր կ'կոչուին, հօր զգածը չունին . . . Մ'ն'դ Զարեհին:

ՈՂԲԱՑՈՂ ՄԸ

ՕՐ. ԲԱՐԱՂԱՄԵԱՆԻ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՊՐԱՆՁՈՅԻ ԼՍՈՒ ՏԱՐՈՒԻԼԸ

Ե. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՍԱԼՈՎԱՅԻ ԱՒԱԶԱԿԱՑ

ԻԶՄԻՐ, 20 Յնս. 97

Երէկ եռ. ժամը 6¼ անցած տեղի ունեցաւ Եալովայի աւազակաց Ե.րդ և վերջին դատավարութիւնը: Փաստաբանական մարմինէն միայն Սէրվէր և Հրաչեայ էֆ.ները բացակայ էին: Նախագահն ըսաւ Եօրկի Բարատօրուլոյի թէ իր փոխանորդն Հրաչեայ էֆ. դատարանէն բացակայ կ'գտնուի. ուստի դատին յետաձգո՞ւմը կ'պահանջէ թէ ներկաներէ ուրիշ փաստաբան մը կ'փոխանորդէ: Եօրկի փափաք յայտնեց որ Միհրան էֆ. Նազարէթեան փոխանորդէ իրեն համար, սակայն Միհրան էֆ. դղօնաթաքոյց Սլաճ Օղլու Տիմիթրիի փոխանորդն ըլլալով, Ներկաներէ փաստաբան Էմին էֆ. փոխանորդ կարգուեցաւ: Նոյնպէս ամբաստանեալներէ Անտոնիօ Բիկայի եւս փոխանորդն Հրաչեայ էֆ.ն ըլլալով, Անտոնիօյի հաճութեամբ և նախագահին առաջարկի յիշեալի փոխանորդ կարգուեցաւ փաստ. Ահմէտ էֆ.ն: Կարդացուեցաւ նախորդ Դ. դատավարութեան ատենագրութիւնն. յետոյ Պալթաճի ագարակի վերատեսուչ Յովհաննէս էֆ.ն վկայութեան կանչուեցաւ. Յովհաննէս էֆ. յայտարարեց թէ ինքը կ'ճանաչէ Նշանեան Յովհաննէս անունով. Պալթաճիի ագարակին վերատեսուչն է եղեր. [illegible] մասին իր գիտցածն է թէ Տ. Պրանզօ և Օր. Բարաղամեան լեռը տարուելէ քանի մը օր վերջը Կլիմօրքըի հովիւ Թանաշի ձեռամբ իրեն նամակ մը եկեր է. նամակին ձեռնուն բովանդակ գայեր և հոն գտեր է Իզմիրի Միւթէսարրըֆն և ընդհանուր հրամանատարը, նաև Մ. Պրանզօն, ֆրանս. թարգմանն և ուրիշ թարգման մը. Նամակն յանձներ է Թարգմանին որ կարդացեր է ու քիչ մը վերջն իրեն նամակ մը յանձներ է ստորակայ պաշտօնեայի և ոստիկանութեան մաժերու փրկանաց գումարի մասին. իրենց հետ ընկերացեր է նաև անտառապահ Հիւ-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ժողովոյ անգամ մի քանի քահանաներ ձեռք ձգելով. միջոցը կ'գտնեն աղջիկն համոզելու և իր բուն սիրականին Մովսէսի խնդրագրերն անլսելի ընել տալու։ Ցես. 9, Հռիփսիմեանց կուսանաց տօնախմբութեան օրը, Տ. Վարդան, Տ. Եզեկիէլ և Տ. Թովմաս, միւս քահանայից ընդդիմութեան կամ ձեռնպահութեան հակառակ, զՄարիամ կը պսակեն Նիկողոսի հետ։ Ասոր կը տրուի փեսին՝ ժամանակ մը Մեղուցիկ չերեւիլ, բայց իր պարագայք կ'ուզեն իրենց յաղթանակն հռչակել իրենց հակառակորդաց դէմ։ Երբ հարսանեկան թափորը կ'մօտենայ Մեղուցիկի, Թօճօղլու Տիգրան պսակաւոեալ երիտասարդն՝ իր եղբայրներով և համախոհներով՝ բրերով (սօպա) և մշակական գործիներով զինուած, կ'յարձակի հարսնեւորաց վրայ, իր ձեռքէն ա'յնքան անգամներ Հռիփսիմէական ճարպկութեամբ փախչող Մարիամը վար կ'առնու ձիէն՝ հափշտակելու և առեւանգելու համար։ Փեսան և իր կողմնակիցք թող չեն տար, և սոսկալի եւ արիւնալի կռիւ մ'է կ'բրդի։ Հարսն ի վերջոյ կ'մնայ հակառակ բանակին, որ զայն կ'տանի Տաճկի մը տունը. բայց Տաճիկներն այս փուտ խնդրին խառնուիլ չուզելով, փրկնազուրկ Տ. Բարթուղին կ'տարուի. ա'ն ալ չուզեր, բեռանն անգամ մը էրած ըլլալով նոր Հնչինէին պատճառաւ, որ ի վերջոյ կ'յաջողի այս անգամ ալ փախչիլ և ազատիլ Թօճօղլուեանց ձեռքէն, և կ'ապաստանի իր նոր կեսրայր Մուսոյեանց Եղիայի տունը։ Նոյն միջոցին գիւղին մէջ բուռն կռիւներ տեղի կ'ունենային՝ օրիորդն յաջորդաբար ձեռք ձգող կամ ձեռք հգել փորձող երեք խումբերու կուսակիցներուն մէջ։ Գլխաւոր վիրաւորք են՝ նոր կեսրայր Մուսոյեան Եղիա, իր որդին Մովսէս, որ մանգաղու կերպով վիրաւորուած, Ս. Հաղորդութիւն կ'ընդունի, և Թօճօղլու Տիգրանի մեծ եղբայր Ցովհաննէս։ Պսակին հետեւեալ օրն Գշ' յունիս 10 առաջնորդարան կը դիմեն, որ կ'վանէ զիրենք, ըսելով որ հարսանեկան թափորը Մեղուցիկ տարուելու չէր, ինչպէս ազդարարուած էր կանխաւ։ Ապա կ'դիմուի տեղային կառավարութեան, որ սայլաբարձ բերել կուտայ վիրաւորուածներն՝ անոնց յայտարարութիւնները լսելու, և կոչնագիր կ'ղրկէ ամէն անոնց որոց վկայութիւնը կրնայ լուսաւորել այս չա'տ զաւեշտական և չա'տ ողբերգական դէպքը։ Հիմա կ'սպասուի կառավարական վճռոյն։ —Բէպանտիտ, Մեղուցիկի այս նոր առամը պատմելով համառօտիւ, իր գաւառացի աշխատակիցներուն կ'առաջարկէ ուսումնասիրել այս խնդիր թէ «Ի՞նչու համար գաւառաց մէջ յաճախ կ'պատահին այս պատմուածին նման դէպքեր, աղջիկ զաւակն այլ և այլ ընտանիքներ իրարու ձեռքէ խլելով, և մինչեւ իսկ անկանոնութիւններէ և բռնութիւններէ չխորշելով, մինչ Պոլսոյ մէջ ընաւ չի լսուիր որ աղջիկներու համար այսպիսի կագեր կռիւներ պատահին ընտանիքներու կամ հետամուտներու միջեւ։ Ի՞նչ է պատճառն այս մասին գաւառային բարուց տարբերութեան պոլսական բարքերէն, և ո՞ր կողմի բարքերն են յանձնարարելի այս ընկերական դէպքերու շարքին մէջ։» —Այս խնդրոյ վրայ մեք ալ ունինք գրել, մեր գաւառացի աշխատակիցներուն կարծիքն հրատարակելէ ետքը։

—Ամեն. Տ. Ցարութիւն Պատրիարք Հայոց վերջին հիւանդութենէն կազդուրուելէ ետև, բժիշկները խորհուրդ տուած էին իրեն օդափոխութիւն մը ի Պէյրութ կամ ի Դամասկոս, որք Երուսաղէմայ Պատրիարքութեան թեմերն են։ Բայց ինք չուզեր չատ հեռանալ Աթոռէն, ուստի օդափոխութեան համար Ցոպպէ միայն պիտի իջնէ, ինչպ'ս ամէն տարի ծովու լոգանքի առնու կ'ընէ։

—Տփղիսէ կ'գրեն.— «Մայիսի 29ին Թիֆլիսում վախճանվեց տաճկական պատուաւոր քաղաքացի Ցարութիւն Գաբրիէլեան Իւզբաշեանց, անզաւակ, որն իւր ամբողջ կարողութիւնը, 60-70,000 րուբլի (չուրջ 189,150 ֆր.) (կանխիկ դրամով և անշարժ կալուածներով Թիֆլիսում, Գանձակում և Ալագաթումանում), կտակել է Ներսիսեան ուսումնարանին և զանազան բարեգործական նպատակների համար։ Ասոցատեանի կտակից յետոյ, Իւզբաշեանցի կտակը, թէ' իւր նպատակով, թէ' էութեամբ և թէ' լայն մարդասիրական մտքով երկրորդ նշանաւոր կտակն է հանդիսանում վերջին տարիների մեր հասարակական բարեգործական պատմութեան մէջ»։ «Ի վերջոյ, կտակի մէջ, Նոր Օբոզրէնիէի ասելով, գրուած է և հետեւեալը.«Եթէ այն կտակի մէջ յիշուած անձերից որ և է մէկը, ում փող է նշանակուած, վէճ կ'[illegible] այն կտակի դէմ, նա [illegible] միշտ զրկուած է այդ փողերը ստանալու իրաւունքից»։ Ահա գործնական լուծում մը այն անվերջանալի վէճերուն, որ չատ անգամ ժառանգորդները կ'հանեն կտակգրին վերջին նուիրական կամաց դէմ։

—Անցեալ աչունէն ի վեր Մարսիլիա գաղթող ազգայինք գիր մ'ուղղելով Ս. Պատրիարք Հօր, Պոլիս վերադառնալու փափաք յայտնած են, ու խնդրած են որպէս զի կայս. կառավարութենէն թոյլտուութիւն չնորհուի իրենց վերադարձին համար, որովհետեւ իրենցմէ ոմանք հպատակութիւնը թողլու ձեւակերպութիւնն ևս կրած էին անցեալ տարի։

—Ակնէն առնուած թղթակցութենէ մը կ'իմանանք թէ Պատրիարքարանէն ուզուած որբերն ընտրուած են, ու ճամբայ պիտի հանուին մօտերս։—Նորընտիր Քաղաք. Ժողովը ձեռնարկած է ի պաշտօն։ Կ'խնդակցինք մեր Ակնեցի Պատ. ազգայնոց, ժողովներուն վերակազմութեան համար։

—Որբոց եւ կարօտելոց Խնամակալութիւնն երէկ գումարեցաւ Պատրիարքարանի մէջ Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ, և ազգային և օտար Որբանոցներուն նկատմամբ գաւառներէն գրուած տեղեկութիւններն աչքէ անցուց, և զանազան տնօրէնութիւններ ըրաւ։

—Տնտեսական Խորհուրդն երէկ իր Ժ.Գ. նիստն ըրաւ Պատրիարքարանի մէջ, ատենապետութեամբ Փափազեան Նշան էֆ.ի և զբաղեցաւ օրակարգին մէջ գտնուած խնդիրներով և ընդարձակ խորհրդակցութիւն մը կատարեց Ազգ. հաստատութեանց մատակարարութեան մասին։ —Տնտես. Խորհուրդն յաջորդաբար դանիակ կ'կատարէ իր երեք նստերը, Պատրիարքարանի պաշտօնէից ամսականաց զեղչման և յաւելման (.) խնդրոց վրայ երկարօրէն կարծիքներ փոխանակելով։

—Ազգային Հիւանդանոցի Որբանոցի Տեսուչ Ամատունի Համբարձում էֆ.ի համար փափաք յայտնուած է Ամեն. Ս. Պատրիարքին՝ որ չուչտակ վարդապետ ձեռնադրէ։ Ամատունի էֆ. կ'յօժարի այդ նուիրական կոչման, եւ ապագայ ասպարէզին մէջ իր տրամադրութեան ներքեւ փոքրիկ որբանոցի մը հաստատութեան հիմնադիրն ու վերատեսուչն ըլլալու, ազգային որբեր խնամելով՝ Ազգին և Եկեղեցւոյն ծառայելու։

Ցառաջիկայ կիւրակէ յունիս 29 գիւղիս Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ Դպրաց Դասուն կազմութեան 5րդ տարեդարձին առթիւ տեղւոյս քարոզիչ Արժ. Տ. Մուշեղ վրդ. Սերոբեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել ի հանգիստ հոգւոց նոյն դասուն նուիրատուաց, աշխատողաց և բարերարաց, զայս ծանուցանելով ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Մնամք
Ի դիմաց հրաժարեալ Թաղ. Խորհրդոյ Մաքրիգիւղի
Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. Սեւվեան Մ. Ցարութիւնեան

ՀԱՅ - ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ. — Ցառաջիկայ 28 յունիսի, Գիւտ Նշխարաց Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Հայ. Լուսաւորչի և միանգամայն եկեղեցւոյս տօնախմբութեան տարեդարձն, երկրորդ օրը՝ կիրակի 29 յունիսի կատարելով ըստ սովորութեան, Արհ. Տ. Պօղոս Եպսկ. Թերզեան, Առաջնորդն Ատանայի, հրաւիրեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել և աւուր պատշաճի քարոզ խօսիլ, Օրթագիւղ Տէրէ-Փողոց, Ս. Գրգ. Լուսաւորիչ եկեղեցին, առաւօտեան ժամը 2ին։ Ամեն. Գերերջ. Հոգեւոր Տէր Ստեփանոս Պետրոս Ժ. Կաթողիկոս-Պատրիարքը պիտի նախագահէ հանդիսին։ Կ'խնդրուի ամէն պատուական ազգայիններէ որ բարեհաճին իրենց ներկայութեամբ Ազգիս մեծ Հայրապետին յիշատակն յարգել և ընդունիլ Խորհրդոյս անկեղծ յարգանաց հաւաստիքը։

Թաղ. Խորհ. Կաթող. Հայոց Ս. Գրգ. Լուս. եկեղեց. Օրթագիւղի և Մ. Թաղից
Օրթաքէօյ, 26 յունիս 97.

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆ
Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարդարող հարսնիքի մամերու, Գամանտօ խանի անկիւնէն փոխադրուած է Զաքմաքճըլար եօքուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ Թիւ 47, ուր կ'վաճառէ հարսներու համար ծաղկաւէտ կըլլանդներ, քօղեր, ձեռնոցներ, ևլն. և կ'զարդարէ հրաշ ձևեր վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գներով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Ուրֆոյի գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնատան նախորդ հաշուակալ Սաատի պէյ։ Փասխէմունիի նահանգին կուսակալի օգնական անուանեցաւ կայս. Պալատան քարտուղարներէն Մէհմէտ Ագիլ պէյ։

—Վանայ նախնական Հուգուգի դատարանին նախագահ անուանեցաւ Երզրումի նախնական պատժական դատարանին նախագահ Դատրի էֆ., որուն յաջորդեց Տիարպէքիրի նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի օգնական Ֆէգդւջան էֆ. և ասոր ալ յաջորդեց Շքոտրայի ընդհ. դատախազի նախկին օգնական Նէճմադի էֆ.։ Պիթլիսի նախնական Հուգուգի դատարանին նախագահ անուանեցաւ Տիարպէքիրի նախնական պատժական դատարանին նախագահ Հիւսէյին Հիւսնի էֆ., որուն յաջորդեց Ատանայի նախնական պատժական դատարանին նախորդ նախագահ Մուճիփ էֆ.։ Տիարպէքիրի նախնական Հուգուգի դատարանին նախագահ անուանեցաւ Շքոտրայի նախնական դատարանին նախագահ Ալի Նաիլ էֆ։

—Ա. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պոլսոյ նորընտիր Դատաւոր Մէհմէտ Զիհաէտտին էֆ.ի։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ. —Կայս. Դ. զօրաբանակին զինուորական պիտոյից համար մայրաքաղաքէս մաս առ մաս զէնք և ռազմամթերք կ'ղրկուին Տրապիզոն։ Ներկայէ մաս մը զօրք ղրկուած է Տրապիզոն, փոխադրութեանց վրայ հսկելու և զինուորական պիտոյքները ժամ առաջ զինուորական կարեւոր կայաններն հասցնելու համար։

ԳԱԲՐԻԷԼ ԷՖ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ ֆրանսերէն երկասիրութիւն մը հրատարակեր է մօտերս, որ Վեհ. Սուլթանին Ներկայացնելով, բարձր գոհունակութեան արժանացեր է։ Նոյն գործի մէջ զետեղուած է Օգոստ. Սուլթաններուն այլ եւ այլ առիթներով տուած հրովարտակներուն մի հաւաքածոյն, — 700է աւելի Սուլթանական Խաթթեր և Հրովարտակներ, որք մինչեւ ցարդ ամփոփ լոյս տեսած չէին և Օսմ. պատմութեան վրայ մեծ լոյս կ'սփռեն, մինչդեռ ասկից առաջ հրատարակին վրայ ծանօթ էին միայն 200ի չափ, զորս Համմէր գերմանացին հրատարակած էր իր Օսմ. պատմութեան մէջ։ Հաւաքին՝ այդ երկասիրութեան մէջ կայս. բոլոր հրովարտակներն ամփոփելէ ու դասակարգելէ զատ, պատմական ծանօթութիւններով ու դիւանագիտական ուսումնասիրութիւններով ճոխացուցեր է զայն, գեղատիպ տպագրութեամբ ու փառաւոր թղթով, որք Բարիզի յատուկ են։ Աւելի ընդարձակ կ'խօսինք, երբ բուն իսկ գիրքը տեսնենք։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ. —Ոստիկանութեան նախարար Շէֆիգ պէյ, ոստիկանական վերակազմութեան ծրագրին համաձայն, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, ձեռնարկած է բաղձացեալ բարենորոգումներն ի գործ դնելու։ Կ. Պոլսոյ և շրջակայից մէջ առայժմ կ'ծառայեն 2000 ոստիկանք որոց թիւն այժմ 3000ի պիտի հասնի։ Ոստիկանական մարմինը զանազան մասերու բաժնուած է. մէկ յիսնապետի հրամանին տակ եօթն ոստիկանք Գ.րդ կարգի քոմիսէրի մը հրամանին տակ պիտի գտնուին, և այսպիսի երկու խումբ ի միասին Բ.րդ կարգի քոմիսէրի մը պիտի հնազանդին և չորս խումբեր Ա. կարգի քոմիսէրի մը։ Իւրաքանչիւր գումարտակ պիտի պարունակէ 29 ոստիկան և պետ. երկու գումարտակ ի միասին պիտի կազմեն մէկ կիսպաժին և չորս գումարտակ ի միասին մէկ վաշտ։ Ասկից զատ բազմաթիւ քննիչներ (միւֆէթթիշ) ընտրուած են։ Այսուհետեւ ստորակարգ պաշտօնեայք, մինչեւ որ իրենց մեծերէն հրաման չընդունին, իրենք իրենց իրաւունք պիտի չունենան որեւէ տնօրէնութիւն ընելու. և եթէ տրուած հրամանի մը գործադրութեան մէջ զեղծում պատահի, հրամայող պաշտօնեայն պատասխանատու պիտի ըլլայ։ Ամենափոքր զանցառութեան մը համար պատիժ կրելէ զատ, եթէ ապացուցուի թէ զեղծում ևս գործած են կամ անկարող են, իսկոյն պիտի արձակուին իրենց պաշտօնէն։ Ցատուկ տոմարներու մէջ պիտի արձանագրուին ոստիկանց վարժմունքն, իրենց կրած պատիժն կամ ստացած վարձատրութիւնն, ինչպէս նաեւ վարուց եւ բարուց մասին պէտք եղած ծանօթութիւնները։ Ոստիկանութեան նախարարն իր հոգածութեան առարկայ ըրած է ոստիկանական մարմինը զտել մաքրել, ինչպէս նաև թոշակներու կանոնաւոր վճարումն ապահովել։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ 1896 տարեշրջանի տեղեկագիրը ցոյց կուտայ թէ անցեալ տարի պանքային շահն եղած է 305,959 ոսկի, որոյ մէջ է վերջին տարեշրջանի 8168 ոսկւոյ յաւելեալ գումարը։ Վարչական խորհուրդն առաջարկեր է 10 շիլինի կամ 12½ ֆր.ի, այն է %5, շահաբաժին մը տալ, 29,777 ոսկւոյ գումար մ'ալ պահեստին տալով։ Տեղեկագիրը կ'հաստատէ թէ Արեւելից մէջ գործոց վիճակն, ինչպէս ուրիշ հաստատութեանց, նոյնպէս և Օսմ. Պանքային համար ունեցած է այնպիսի ազդեցութիւն մը, որ իր շահերը պակսեցուցած է։

ՆԷՕԼՈՂՈՍ լրագիրն, որ 1866էն ի վեր Կ. Պոլսոյ մէջ կ'հրատարակուէր, Աթէնք փոխադրուեցաւ։ Առաջին թիւը պիտի հրատարակուի յուլիս 23ին (Հ. Տ.)։ Մ. Վուլգէրասի պիտի աշխատակցին Աթէնքի նշանաւոր հրապարակագրերէ մէկ քանին։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Ճիտտէի մէջ Գշ. ժանտախտէ դէպք չպատահեցաւ։ Մաքրանոցին մէջ երկու մարդ վարակուեցան։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՏՈՒՂԹՔ.— Բ. Դուռն հրահանգ տուաւ մաքսային վերատեսչութեան 40,000 ոսկի պատրաստել՝ մաքսային պարտամղթոց կտրոնները վճարելու։ Այս գումար պիտի յանձնուի Օսմ. Պանքայի Բարիզի ճիւղին։

ԻԶՄԻՐԷ կ'գրեն յունիս 23 թուով թէ վերջացող շաբթուն օդերն աղէկ գացած ըլլալով, նպաստեր են գարիի հունձքին։ Եթէ անակնկալ մը չպատահի, գարին թէ' տեսակով և թէ քանակութեամբ անցեալ տարիէն լաւ պիտի ըլլայ։ Բակլաներն ալ աղէկ են։ Աֆիոնի քաղումն ալ ամէն տեղ նպաստաւոր պայմաններու մէջ կ'կատարուի։ Եթէ այս միջոցիս անձրեւ տեղայ, չատ վնասակար կրնայ ըլլալ. աֆիոնի բերքը 10,000 կողով կ'հաշուուի։ Թուզն ու խաղողինն ալ առատ պիտի ըլլան։ Եղած վնասներուն հակառակ, այգիները լաւ վիճակի մէջ են, մանաւանդ ի Մաղնիսա և ի Թիրա։

ՊԱՐՍԻՑ Շահին գահակալութիւնը ծանուցանելու համար Ամերիկա ղըրկուած արտասովոր դեսպանութիւնն Ամերիկայէ դառնալով Կ. Պոլիս եկաւ, ասկից Պաթումի ճամբով Թեհրան դառնալու։ Երէկ իրիկուն Պարսից դեսպանատան ամարանոցին մէջ ի Մեծ Կղզի սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ արտասովոր դեսպանութեան։

ՌՈՒՍԻՐՈՑ ընդհ. հիւպատոս Մ. Լաքովլեֆ երէկ Ռուսիա ուղեւորեցաւ։ —Ա. Թարգման Մ. Մաքսիմով ի մօտոյ Բեդերսպուրկ պիտի ուղեւորի. անկից Բարիզ երթալով իր կնոջ հետ 15 օրէն Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ՏՐԱՊԶՈՆԻ Ուլուի պէյ գիւղախումբին մէջ վերջերս ընկոյզի խոշորութեամբ կարկուտ տեղալով գարիի եւ ցորենի բերքերը բոլորովին ոչնչացեր են։

ԿՈԶՈՒՆՔ, — Անատօլուի նահանգաց քննիչ Շաքիր փաշա, որ այժմ Սըվազ կ'գտնուի, տեղւոյն կուսակալին, ամերիկեան և ֆրանս. հիւպատոսներուն, ինչպէս նաեւ կառավարական գլխաւոր պաշտօնատարաց կոչունք մը տուեր է։

ՐԱՅՆՊԷՔ ընկղմեալ շոգենաւը ջուրէն հանելու հնարաւորութիւնը քննելու համար Պէբլինէրու ազատարար շոգենաւին Բ. Նաւապետը նախընթաց օր ծովուն տակ իջնելով քննութիւն կատարեց 4) վայրկենի չափ և ստուգեց թէ կաթսային պայթմամբ շոգենաւուն խրամատը մեծցած ըլլալով, կարելի չէ ծակը գոցել և շոգենաւն ազատել։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ. — Սինոպէ Սըվազ երկաթուղւոյ գիծ մը շինելու խորհուրդ կայ։

ԴԵՐՄԱՆԻՈՑ դեսպանին մեկնումը ամբամբ ծանուցուեցաւ. մեկնողն ընդհ. հիւպատոսն էր։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դրամատէրներ տեղեկութիւն ուզեր են թէ Թուրքիոյ մէջ ի՞նչ տեսակ հանրօգուտ գործերու պիտի ձեռնարկուի։ Ձեռնհաս պաշտօնատունը պիտի տայ հարկ եղած տեղեկութիւնները։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Երէկ ժամ 6ին ի Շիշլի Իզզէթ Փաշա Չիֆթլիկի մօտ մարդու դիակ մը գտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնն հոն փութալով քննութեան ձեռնարկեց։ Դիակն 28 տարեկան երիտասարդ մ'էր. խիստ մաքուր հագուած. աջ ձեռքը կար ըէվօլվէր մը եւ ձախը՝ հոգին վառած սիկառէթ մը Ա. տեսակէ։ Հրացէնը բերնին մէջ պարպելով վերջ տուած էր իր կենաց։

ՏՈՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Հաստատեալ յամին 1852
Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենաստորին ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի յետաձգութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ուղիղ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Սկոռբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի տարահանութիւն։
Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զըպուգճեանց դէմ)։
Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 Նոր բացուած Խրիսովէլի փողոց ամէն օր։
Ց. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ ժամ 5ին Պայազիտէն կամուրջ գացող Թրամուէյի կառք մը պառաւ կին մը կոխոտեց որ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Կառապանը՝ Զիյա ձերբակալուեցաւ։ Կինը՝ Քաղաքապետութեան խորհրդոյ անդամ Մէհմէտ պէյի մայրն է՝ 70 տարեկան։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՏՈՔԴ. ԳՐԻԳՈՐ ԱՍԻԼԵԱՆ իր բնակութիւնը Մաքրիգիւղ Սագըզ-Աղաճ Ֆրէնկ Քիլիսէսի փողոց Թիւ 20 տունն հաստատած ըլլալով, ըստ առաջնոյն ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի Գում-Գաբու Սթասիոն Ճատտէսի Զարիֆեան էֆ.ի դեղարանն, ամէն Եշ. ձրի. իսկ առաւօտ և երեկոյ Մաքրիգիւղ Արզարեան էֆ.ի դեղարանն և կամ իւր բնակարանն իրեն դիմող հիւանդները կ'դարմանէ. ամէն Դշ. կէս օրէն վերջ ձրի յիշեալ դեղարանին մէջ։ Մասնաւոր դարման ներքին և արտաքին հիւանդութեանց և ծննդական գործարանաց։ 2—10

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ո.		22	39
Ամէնէն բարձր գին	»	23	06
Ամէնէն վար գին	»	22	34½
Րումէլիի երկաթ. գոց. ֆր.		104	87½
Ամէնէն բարձր գին		106	—
Ամէնէն վար գին		104	37½

ԲԱՑՈՒՄ, 26 Յունիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. Օ. Ո.		23	01
Րումէլիի երկաթուղի ֆր.		105	50
Օսմանիյէ	»	—	—
Ռէժի	»	—	—
Օսմ. Պանքա	»	13	10
Քրէտի ժէնէրալ օթթօմ.	»	7	06
Երկրագործական Պանքա	»	9	—
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ. Ա. Ո.		3	08
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4	—
Թրամուէյ բաժնեթ.		682	20
» Ժուիսանս		230	—
Թրամուէյ պարտաթ. ֆր.		495	—
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	330	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	452	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ ութ օրուան Օ. Ո.		5	—
» մէկ ամսուան »	»	—	—
Րում. երկ. ութ օրուան »	»	—	—
» » մէկ ամսուան »	»	—	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	11
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108	12
Ռուպլի Թղթադրամ Օ. Ո.		8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109	¾
Փարիզ 3 »	ֆր.	22	92½
Ֆիօրին մանտա	»	10	86¼

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Յուլիս

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Ա. Ա. Ո.		66	—
» » » Բ.	»	36	50
» » » Գ.	»	21	87
» » Դ.) բաց.	»	21	12
» ») գոց.	»	21	06
Փոխառութիւն Դասսայա	»	82	50
» Օսմ. 3½%	»	98	60
Օսմ. Կայս. Պանքա Գ.Կ.	»	12	18
Այտընի երկաթուղի	»	14	63
Եգիպտական Միացեալ	»	107	—
Անգլ. քօնսօլիտէ Գ.Կ.	»	112	75
Հելլենական 5% Գ.Կ.	»	24	—
Մօնօբօլ հելլենական 4%	»	26	75
Ռանթ » 4%	»	21	—
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888	»	97	—
» նոր » 6% 1892	»	98	—
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25	26¼
Դրամազեղչ	»	2	—

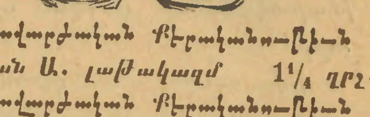

Մանկավարժական Քերականութիւն Մասն Ա. լաթակազմ 1¼ ղրշ.
Մանկավարժական Քերականութիւն Մասն Բ. լաթակազմ 2½ ղրշ.
Մալաթեան Ջեռագրութիւն 5 ղրշ.

ՏՔԴ. ՃԻՒԱԼԵԱՆ
Մասնագէտ դողի, ծննդաբերութեան և մորթային հիւանդութեանց.—Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 4, Միսք փողոցի գլուխն, ուր ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի։ 20—30

ՎԻԵՆՆԱ, 7 Յուլիս

Փոխան. Փարիզի վրայ	ֆիօր.	47	65
» Լոնտոնի վրայ	»	119	90
Րումէլիի երկաթուղի	»	57	10
Օսմ. Ռէժի	»	158	—

ՓԱՐԻԶ, 7 Յուլիս

Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.) բաց.	ֆր.	21	30
) գոց.	»	21	30
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	22	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	108	50
Մաքսատուն	»	—	—
Օսմ. Ռէժի	»	332	—
Օսմ. Կայս. Պանքա Գ.Կ.	»	556	—
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	104	05
Քրէտի Լիօնէ	»	776	—
Պանք տը Բարի	»	854	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3180	—
Եգիպտական Իւնիֆիէ	»	535	—
Իտալական Ռանթ	»	93	60
Սպանիական արտաքին	»	61	87
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	105
Դրամազեղչ	»	2	—

ՊԵՐԼԻՆ, 7 Յուլիս

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	92	10
Րումէլիի երկաթուղի	»	109	10
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	90	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՏՈՔԴ. Ա. ՔԱՌԱՔՈԶ
Մասնագէտ երիկամի ծննդաբերական, դողի. և մորթային ախտերու.
Այս տեսակ ախտերէ վարակուող և կարգ մը շառլաթաններու սուտ խոստմանց հաւանելով հիւանդութիւններուն դարման չգտնողներու ծառայութիւն մը մատուցանելու նպատակաւ, Տոքդ. Քառաքոզ, իր դարմանատունն ալ աւելի կատարելագործելով փոխադրած է Բերա, Աղա-Համամ փողոց Թիւ 14 իր տունն, ուր ամէն ժամ իրեն դիմող հիւանդները պիտի դարմանէ Եւրոպիոյ հռչակաւոր Բրօֆէսօրներէն Ֆուռնիէի և Կիյեօնի վերջին ու ազդու մեթոտներով։ 30—15

ԻԼԱՆԸ ՐԸՍՄԻ

Տէրսաատէթ Թիճարէթ Մահքէմէսինտէն Սիթանպօլտա Եուսուֆեան խանը դաւոլընտա մուգիմ Գրիգոր Լօռէնեանըն 23 Հազիրան 1897 թարիխինտէն իթիպարէն իլանը իֆլասընա, վէ մէսալիհի իֆլասիյէնին րուեյէթ վէ թէսվիյէսի զըմնընտա, ազաի Մահքէմէտէն Րիւշտի պէյ ժիւժ Գօմիսէր վէ սավա վէքիլի Ցովհաննէս էֆ. Պառանեան մուվագգաթ սէնտիք թալինլէրինէ, վէ մաղազանըն էշեաի զաբտէի պէյթիյէ թէմհիրինէ վէ էվրագ վէ տէֆաթիրինին ճէլպինէ վէ պուպպատէքի գարարըն մուվագգաթէն իճրասընա Մահքէմէյի Թիճարէթը Պաշրիյէճէ գարար վէրիլմիշ օլտուղընտան Գանունընամէյի Թիճարէթին 170ինճի մատտէսի մուճիպինճէ սաւիփ սէնտիքլէր իսթիխսապ օլունմագ իւզրէ, թէմմուզըն 7ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ 6 րասատէլէրինտէ աահալը մաթլուպըն Մահքէմէյի մէզգուրէյէ իֆլասա մախսուս օլան օտասընա կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Ժիւժ Գօմիսէր
Ֆի 25 Հազիրան
Սէնէ 1313

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատեով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորքայիա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան ընկեր ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ — Ղալաթիա, Բօրսայի քով (հին Մահմուտիէ տեղը) — Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ՐԷՔՔԷՆ

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 — 1828 L'UNION DE PARIS — ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆՔ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՒՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	7,650,000
Թղթապանակի մէջ	»	69,246,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	16,000,000
Հատուցուած վնաս	»	176,000,000

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	104,500,000
Ապահովագրութիւնք	»	250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	17,750,000
Հատուցուած վնաս	»	65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։
Մանրամասնութեանց համար դիմել առ մասնաւոր Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Գարաքէօյ Եէնի-Խան Ա. յարկ։
Կենաց ճիւղին Տեսուչ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ԻԼԱՆԸ ՐԷՍՄԻ

Իանէ սէրկիսի գօմիսիօնը ալիսի Թարաֆընտան վարիտ օլան իլան տըր.

Էվլատը շուհէտա վէ մալուլինը ղուզզաթը ասաքիրի շահանէ մէնաֆիինէ օլարագ Թէշխիս վէ քիւշատը մէրհամէթ էֆզալ սունուհ վէ սուտուր պույրուլան Իրատէի ջէլիլէ աալի հազրէթը Խիլաֆէթբէնահի միւղթէզալի մինիֆինոտէն պուլունան իանէ սէրկիսի գօմիսիօնը իհտա օլունան էշեա վէ նուգուտըն գապուլինէ միւպաշէրէթ իթտիկինտէն աահալը համիյէթ վէ ֆիւթիւվվէթ Թարաֆլարընտան իհտա խուլէճէք նուգուտ վէ հէր նէվը էշեանըն ճումա կիւնլէրի սաաթ հէշտէն օնա վէ էյամը սաիրէտէ տախի սաաթ տէօրթտէն քէզալիք օնա գատար չիմտիլիք Նըլըրըղ սէրայի հիւմայունը իթխալաթիէքի Թէլէկրաֆխանէնին իւսթ գաթընտա պուլունան տաիրէնէ իրսալը վէ գօմիսիօն Թարաֆընտան օլաաա պուլունտուրըլաճագ օլան մէմուրը մախսուսընտան մագպուզ իլմուխապէրինին ալըրըլմասը պէեան վէ րէճա օլունուր։ 3—10

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Կայս. Իրաւաբանական վարժարանէն վկայեալ փաստաբան ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ իր գրասենեակը փոխադրած է Պոլիս, Պապը Ալի Ճատտէսի Մուսուլ խան Թիւ 6, 7։ Իր վեցամեայ փորձառութեամբ իրեն դիմողներն ամէն կերպով գոհացուցած է։ Անձնական գործերու պատճառաւ, վերջին ժամանակներս թէեւ նոր գործեր ստանձնելէն յետաձգած էր, սակայն այսուհետեւ լոկ փաստաբանութեամբ պիտի պարապի եւ ամէն տեսակ պատժական, առեւտրական եւ Շէրիի դատեր պիտի ստանձնէ ըստ առաջնոյն, Ամէն օր կէս օրէ առաջ ժամը 3-6 (Ը. Թ.) եւ կէս օրէ ետք 10-12 գրասենեակը կ'գտնուի։ Լոկ իրաւաբանական խորհրդակցութիւնք ձրի են։ 3—10

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

ընդ մէջ ՀԸԼԼ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՕՏԵՍԱՅԻ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տօմինօ	937	Իտահօ	5540	Բօլօ	510
Ալէքթօ	3607	Տուրօ	2383	Ճիւնօ	1080	Րիալթօ	2229
Անճէլօ	1541	Տրաքօ	1713	Քլէօօ	1053	Րինալտօ	1663
Արիօսդօ	2377	Տինամօ	504	Քօլպինօ	2307	Րօլլօ	1613
Պասանօ	1822	Էպրօ	2464	Քօմէօ	1700	Րօմէօ	1789
Պօրօտինօ	1264	Էլտօրատօ	1520	Լէօ	1053	Րօզարիօ	1862
Պրաւօ	1076	Էրատօ	1481	Լէփանթօ	2271	Սաֆօ	1113
Պրիւնօ	841	Ֆիտօ	954	Լիվօրնօ	1643	Ցիլիօ	1735
Պըֆֆալօ	4431	Ֆինլանտօ	1828	Լօրէնցօ	3191	Սիւիլիօ	1193
Գէյրօ	1671	Ֆլամինկօ	849	Մալմօ	724	Սպէրօ	1200
Գալիփսօ	1337	Ֆրանչիսքօ	4582	Մարէնկօ	2273	Թասսօ	1328
Գամէօ	1244	Կալիլէօ	3060	Մարթէլլօ	3709	Թ. Ուիլսըն	1546
Գարլօ	1094	Կիթանօ	1243	Միքատօ	3557	Թօքիօ	3827
Ջիքուլօ	2729	Կօզօ	1011	Միլօ	1057	Թօլէտօ	1470
Սիւէրօ	1834	Կրօտօնօ	1695	Մօնթէպէլլօ	1735	Թօրրինօ	487
Գլիօ	2697	Հիրօ	775	Մուրիլլօ	2410	Ուրպինօ	2429
Գօլօրատօ	4235	Հիտալկօ	1581	Նէրօ	1083	Վասքօ	1914
Գօմօ	1497	Հինտու	3720	Օթթօ	4100	Վօլօ	1289
Գօնկօ	2906	Հօրատիօ	3600	Օթէլլօ	4036	Վօլթուրնօ	2396
Գօրսօ	895	Հումպէր	596	Օրլանտօ	1535	Եէմօ	1850
Տիտօ	4811	Իակօ	2354	Բալէրմօ	1637	Զէրօ	1200

Վաստօ շոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհ. վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած եւ Օտեսա ուղեւորած է։
Տօրօ շոգենաւը, նաւապետ [illegible], ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ։
Իակօ շոգենաւը, նաւապետ [illegible], ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի [illegible] համար։
Դիմել առ գործակալ [illegible] ԲԻՒՐՕ.
Թիւ 17-18, [illegible] Խան, Ղալաթիա

L'ANCRE ԼԱՆՔՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՄԲ. 133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 Վ.ՃԱՐՈՒԱԾ ԴՄԲ. 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Կոմս Էսմոն Զիչի, կայս. եւ արք. Ծերոյն խորհրդական, նախագահ
» Ռօստոմ Հանոս, փոխ-նախագահ
» Ժօզէֆ Հանոս, կայս. եւ արք. Ծերոյն խորհրդական
» Քօլօման Նահօ » » »
» Անթուան Բրոլէշ տ'Օպէն
Թէօտոր Բոնցէն
Ժան տը Վէնինկ - Ինկէնհայմ

Կառավարական Կոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՔ կայս. արք. խորհրդական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՑԻ

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼ. 200,000,000 ՖՐ.
ՊԱՀԵՍՏՔ 40,000,000 ՖՐ.
ՍՄԲՈՂՋ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ
Հալաճեան խան Գարաքէօյ, Եահմուրճիլէր Սօք
ԴԷՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ կողմ, Սուլթան Համամ

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւն։
Փոխատուութիւն կ'ընէ արժէթղթոց վրայ։
Ընթացիկ հաշիւներ կ'բանայ՝ ի փոխարէն աւանդ թողուած արժէթղթոց։
Ֆրանսական ու օտար զանազան հրապարակներու վրայ շրջաբերութեան կ'ընէ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ եւ ՎԱՐԿԱԳԻՐ։
Պորսայի հրամաններ կ'կատարէ, կտրոններ կ'վճարէ։
Արժէթղթեր կ'պահպանէ։
Դրամ կ'ընդունի ՉԷՔԻ հաշուով։
Պայմանաժամով ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐ կուտայ, որոշեալ պայմաններով։
Վարկագրերու տէրերուն համար մասնաւոր ՍԱԼՈՆ ունի։
ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ վարձու կուտայ։
Առեւտրական տոմսերու, բեռնագրերու եւ փոխանակագրերու արժէքը կ'գանձէ։
ՊՈԼՍՈՅ ԴԷՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը կատարէ ամէն տեսակ սեղանաւորական գործեր։
Վաճառաց վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ։
Վաճառք կ'ընդունի թէ՛ երբեւ անպայման աւանդ՝ պարզ մթերողչէք ստանալով եւ թէ՛ յանձնակատարութեամբ՝ ի Պոլիս կամ յարտասահման վաճառման համար։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

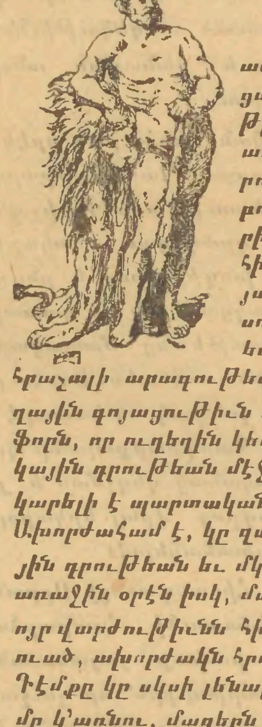

ՖՈՍՖՕՏԻՆ ՏՔԴ. ԼԱԼՕՐԻ.— Վերջին 25 տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս ՖՈՍՖՕՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է ցարդ գտնուած, կատարելապէս բուժելու ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ ոյժերու կորուստին յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարումն կը բուժէ դժուարամարսութիւն, ջղային եւ սրտի, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններ, արեան շրջանի խանգարումներ, հիւծութիւնն եւ սպառումը. կը կասեցնէ ոյժերու կորուստ որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։ Ջղային տկարութեանց առաւ հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական եւ միայնակ է։ Մելամաղձութեան ախտանիշք կ'անհետանան հրաշալի արագութեամբ մը։ ՏՔԴ. ԼԱԼՕՐԻ ՖՈՍՖՕՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կը ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով ելեկտրական տարր, ֆոսֆոր, որ ուղեղին կեդրոնական գոյացութիւնն է։ Կորովը կը կենդանացնէ մարդկային դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով առոյգ առողջութիւն, այնպէս որ կարելի է պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Անսրժամ է, կը զտէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր ոյժ մը կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց։ Վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեւէ գործածման առաջին օրէն իսկ, մտաւոր կարողութեանց յաւելմամբ եւ բարօրութեան զգացմամբ որ վարժութիւնն հիւանդը չատոնց կը կորսնցնէր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած, ախորժակն հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Աղիք կանոնաւորապէս կը գործեն։ Դէմքը կը սկսի լինալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչքը շողուն, մորթը պայծառ գոյն մը կ'առնու, մազերն ոյժ կը ստանան։ Զգուշացէք նմանութիւններէն։ Տքդ. Լալօրի Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ամէն շիշերուն մէջ որք բրիտանեան կառավարութեան դրոշմը կը կրեն սա բառերով **Dr. Lalor's Phosphodyne London England** վրան փորագրուած։ Այս դեղին յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծեր։ Մեծ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով, Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլ. Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա պահականոցին քով, Կալաթա—Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը, Թիւ 95 եւ 97։

ՌԷՅՆՕԼՏՍԻ ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔ

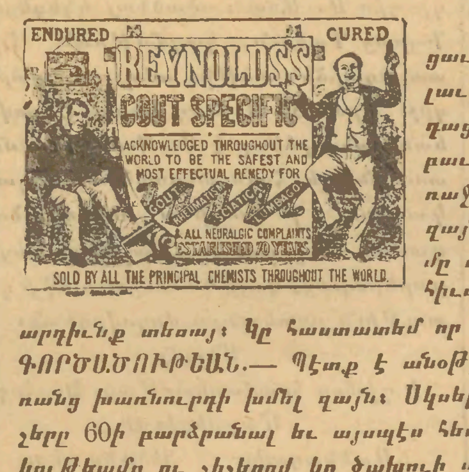

Կը բուժէ կաթուածը, յօդացաւերը, կողացաւն եւ բոլոր ջղային ցաւերը։ Աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղը ճանչցուած է կաթուածի, յօդացաւի, կողացաւի դէմ։ Մէկ անգամ առնել բաւ է քանի մը ժամու մէջ զգալի առողջութիւն առաջ բերելու։ Մեծ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն։ Լոնտոնի նշանաւոր Տր. Տէյլի կը գրէ. «Իմ մը առնել Րէյնօլտի ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔը տուի հիւանդներուս եւ կը փութամ ըսել որ մինչ լաւ արդիւնք տեսայ։ Կը հաստատեմ որ ասի շատ ազդեցիկ դեղ է։» ՀԻԱՆԱՆԳ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ.— Պէտք է անօթի փորանց, պառկելէ անմիջապէս առաջ ու ռանց խառնուրդի խմել զայն։ Սկսելու է 40 կաթիլէ, որ կրնայ հետեւեալ գիշերը 60ի բարձրանալ եւ այսպէս հետզհետէ մինչեւ 120ի։ Մեծ եւ փոքր քանակութեամբ ու շիշերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցիչ ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱՅի անգլիական ընդհանուր մթերանոցը, 97 [illegible] մէջ Գալաթրըմ, Վոյվոտա, Կալաթա—Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը, Պահականոցին քով։ ԾԱՆՕԹ.—Սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ անգլիական եւ ամերիկեան դեղեր։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ "ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ,, ՕՐԱԳՐՈՅ Կ. Պոլիս, Նº 38, Պապը Ալի Ճատտէսի

(18)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՏՈՒՔԴՈՐ ՌԱՄՕ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

—Երթա՞նք, քանի որ կ'ուզէք...

Բոնչիդա անոր վիզը փարեցաւ եւ խնդրի պէս տուաւ անոր այնպիսի համբոյր մը, որոյ նմանն երբեք չէր ընդունած իրմէ։ Այն ատեն Ռամօ զատնութեամբ, վասն զի այսպիսի հզօր միւք մը չէր կրնար լիովին հրաժարիլ ամէն յստակատեսութենէ, մտածեց. «Սոսոյս ահա փոխարինութիւնն այն առաջին քայլին զոր կ'առնեմ ուրացութեան ճամբուն վրայ։ Բայց եթէ չդիմադրեմ, մինչեւ ո՞ւր պիտի տանի զիս։»

Բոնչիդա քաշեց տարաւ զՌամօ եւ մտցուց տաճարին կողմնակի մասերէն միոյն մէջ, որ գրեթէ ամայի էր, ըստ որում հաւատացելոց բազմութիւնը տաճարին միջավայրը խռնուած էր։ Կամարին տակ, ծաղկանց անոյշ բոյրն, որք խորաններուն վրայ կը թառամէին, կը ծածանէր անոյշ եւ նուաղուն. սիւներուն ստուերին մէջ ծնրադիր կիներու սեւամթոյր շուքերը շարժուն բիծեր կը ձեւացնէին։ Մեծ լռութիւն մը կը տիրէր. ժամերգութիւնն սկսած էր. ամբոխը խռնուած էր դասին առջեւ։ Բոնչիդա, անբարբառ եւ մտամփոփ, առաջնորդելով Ռամոյի որոյ անտարբեր ոտքը կը կոխէր մեծահնչուն եկեղեցւոյ սալայաքարերուն վրայ, Աստուածածնայ խորանին առջեւ հասաւ, որ լոյսերու եւ ոսկեզօծ շրջանակներու մէջ կը շողշողար եւ ծաղկեփունջերով ու պսակներով լի էր։ Բնազդմամբ, անստուածը գէմ դրաւ այն շարժուման որ կը տանէր զինքը լոյսերուն մէջտեղը, բարեպաշտութեան կեդրոնն, եւ կէս-մթութեան մը մէջ կանգ առաւ. Բոնչիդա, ժպտուն, իր նոյնուածքին մէջ կրելով յաղթական ճառագայթ մը, ծնրադրեց եւ կարճ աղօթք մ'ըրաւ. յետոյ ոտք ելնելով իր ամուսնոյն մօտ կանգուն մնաց, դիտելով եւ մտիկ ընելով։

Երգեհոնի ներդաշնակ նախերգանքէ մը յետոյ, յստակ ձայներ բարձրացած էին դէպի կամարը, թարմ ու թափանցիկ, սերոբէներու երգի մը պէս. յետոյ աւելի թաւ ձայներ, որոց հետ միացած էին կիներու ձայներ, եւ կարծես հրեշտակաց համաշխարհական զաւն էր որ կը փառաբանէր Բարձրելոյն փառքը։ Բոնչիդա, համրելու եւ հաւատքի բերկրալի բաղձանքէն հրատոչոր, զգաց որ իր սիրտը կը կակղնար եւ կարծես երկնային ցօղի մը տակ կը հալէր։ Այնպէս թուեցաւ իրեն թէ երկնային շնորհքն իր վրայ կ'իջնէր քաղցրանուագ յորձանքներով, կ'ողողէր զինքը, կը թափանցէր հոգւոյն մէջ եւ երկնային բերկրութեամբ մը կը թաթաւէր։ Իր բուն հաւատաքէն աղբիւր, եւ անուշահոտութիւններէն զուարթացած, շարականներէն յափշտակուած, խանդագին փափաքեցաւ տիրել Ռամոյի մտքին, խնդրի պէս բաղձաց խոնարհեցնել զայն անպայման հպատակութեան մը։ Կարծեց թէ Ռամօ առ այս պատրաստուած էր պաշտելու կրօնքի մը արտաքին հրապոյրներէն, եւ խորանին վրայ Ս. Կուսին մարմարեայ արձանը ցոյց տալով, որ իր թեւերուն մէջ բռնած էր մանուկ Աստուածը, ժպտուն եւ փառաւոր, ըսաւ.

—Պիտի խնդրեմ Ս. Կոյսէն, որ իր գրկած մանկան պէս անոյշ ու գեղեցիկ տղայ մը տայ մեզ...։ Մտանկցեցէք աղօթքիս, միայն ծնրադրելով, եւ աներկբայ եմ թէ աղաչանքս լսելի պիտի լինի։

Ռամօ սարսռաց իր դէմ լարուած ծուղակին ի տես։ Բոնչիդայէն ու իրմէ զաւակ մը, երբեւ կենդանի ապացոյց ա՛յն սիրոյն զոր կը տածէր այս կնոջ համար որ իր միակ բերկրանքն էր, աշխարհիս մէջ իր միակ ու ջերմագին բաղձանքն էր այս. եւ այդ կինն այս պաշտելի խայծը կը գործածէր՝ իրեն զոհել տալու համար բարոյական տկարութեան արարք մը որ, յաչս իր, պիտի անպատուէր զինքը։ Դեռատի կնոջ երեսը նայեցաւ ո՛չ թէ բարկութեամբ, այլ խորին մելամաղձութեամբ։ Եթէ զինքը վշտացնէր իսկ, դարձեալ իր սրտին մէջ ներողամտութիւն կը գտնէր այս կնոջ համար։ Սակայն Բոնչիդա, տեսնելով որ իր ամուսինն անբարբառ ու մտահոգ կը կենար, սարսռաց եւ դէպի անոր կողմը ծռեցաւ, յաղթութիւնն ապահովելու մօտ վերջին ճիգ մ'ընելու պատրաստ։

—Աղամծս շատ քիչ բան է։ Ձենէ ուրիշ բան չեմ խնդրեր եթէ ոչ քիչ մը խոնարհեցնէք ձեր գլուխը. բայց միացէք ինծ, թո՛ղ մեր երկուքին յոյսը միակ ուխտ մ'ըլլայ եւ միեւնոյն մտածութեամբ վերանայ երկինք... Կ'աղաչեմ ձեզ, կը պաղատիմ։ Ըրէ՛ք այս բանն ինծ համար, եւ առաւել եւս պիտի սիրեմ զձեզ, եթէ կարելի է, եւ պիտի ծառայեմ ձեզ երբեւ միակ տիրոջ մը, եւ պիտի մոռնամ աշխարհս համայն, մի միայն զձեզ տեսնելու համար։

Ռամօ գլուխը ցնցեց տխրադէմ.

—Ձեր խնդրածը չեմ կրնար ընել, Բոնչիդա, հաւատք չունիմ։ Եթէ ա՛յն Աստուածն, որուն կ'ուզէք հպատակեցնել զիս, գոյութիւն ունի, չկրնար սիրով ընդունիլ հաւատոյ գործ մը որ խիղճէն չէ թելադրուած. իսկ եթէ գոյութիւն չունի, ո՞րպիսի ծաղրելի եւ անոսր կատակերգութեան մը կը յաւակնիք բռնադատել զիս։

Պիտի շարունակէր իր խօսքը, սակայն դեռատի կինը, լսելով այս սրբավայրին մէջ անոր հայհոյանքը, սարսափէն աչքերը խոշորցած, սոսկումէն աժգունած, իր սպիտակ ձեռքն անոր շրթունքներուն վրայ դրած էր։ Ռամոյի բերանն անոր դպաւ հրակէզ. Բոնչիդա արագօրէն ետ քաշեց իր մատներն. իրեն այնպէս թուած էր թէ սադայէլեան հուր մ'անցած էր իր երակներուն մէջ, ամպարշտին հպելովը։ Բայց Ռամօ խորտակած լինելով այն թումբերն որք իր բողոքանաց հոսանքը կը կեցնէին, այլեւս չէր կրնար լռութեան համակերպիլ։ Իր կնոջ թեւէն բռնեց, մեկուսի, ամայի անկիւն մը քաշեց տարաւ զայն, խոստովարանի մը քով նստեցուց եւ հօն, եկեղեցին թնդացնող նուագարաններուն ու ձայներուն քաղցր ջղջիններուն հետ միասին, կարծես պերճախօսութեամբ եւ հրապուրանօք մոգելով այս հոգեզմայլ եւ խռովիչ երգերուն հետ, ինքն ալ ջանաց նուաճել այս միտքն որ, կ'զգար թէ, իրմէ հեռանալու պատրաստ էր։

—Բոնչիդա, կը պաղատիմ, մի՛ դատէք առանց զիս լսելու, կ'զգամ թէ այս պահուս վախ կ'ազդեմ ձեզ, եւ սակայն ջերմօրէն կը փափաքիմ քաջալերել, համոզել զձեզ թէ ո՛չ չար եմ եւ ո՛չ մեղաւոր։ Եթէ զձեզ գոհացնելու համար կը բաւէ միակ խօսք մը, հաւատացէք որ դիւրաւ պիտի արտասանեմ զայն...

(Շարունակելի)

Թարգմանեց Բ. Մ. ՊՕՂԱՃԵԱՆ